

EPISTOLA DEDICATORIA.

Amplissimo ac plurimum reverendo in Christo Patri et domino D. Carolo Fernanæz de VELASCO, Ecclesiam Grimbergensis antistiti, nec non S. Nicolai in oppido Furnensi ordinis Præmonstratensis, Patri abbati meritisimo, atque in amplissimo excellentissimoque Statuum Brabantiae consilio regi Catholico a consiliis, etc., Petrus BELLERUS, typographus.

Non arbitrario delecta, præsul amplissime, at ultroneo quodam delapsu, non conquisito colore, sea agnati amoris pondere nominatissimus familiaris Norbertinæ magister et scriptor, Adamus dictus Præmonstratensis vestrum subitè inspectum, ambit insulas, familiari sese insinuat tractationi. Eccujus nomen alterius, si primum in vivis ageret, suo vellet litterario setui præscriptum? Cujus alterius securiori patrocínio constiparetur? Cujus benigniori exciperetur alloquio, et gremio foveretur? Imo nuncupavit ipse jam pridem, et reverendissimorum præsulum animis manibusque tractandos et terendos ingenii sui defæctatissimi partus præbuit et commendavit. Candidæ ipse etenim societatis contubernalis et strenuissimus archistrategus, non alibi lubentius quam in candidi sinu pectoris, non alibi honoratius quam ad latus ejusdem instituti primorum atque antistitum novit quiescere. Quid? Quod argumentum, et tota scriptionis materies eodem ducit? Canonicorum Præmonstratensium ordinem multiplicis eruditionis splendore illustrat, sua vetustate venerationem conciliat, eminenti dignitatis suæ gradu convehit auctoritatem, et suaveolenti promicantium virtutum odore respergit. Si quidem cum omnium mores saluberrimis informat monitis, vitamque singulorum quodam præceptorum sabulo substernit, atque incautos animos a vitiorum præcipitiis, quasi sepibus quibusdam, præmunit, tum præsertim omnes religiosæ disciplinæ partes, privatas et publicas, et scandendæ perfectionis clivum in charitate non ficta, in spiritus unitate absolvit. An memorem quod alias instar unius e mysticis nubibus, per superna contemplationis spatia sublime volitet, et prægnantem cælestis rore eloquii alveum, inferiores legentium animos irrigando diffundat? An quod instar columbæ, assumptis alis, in excelsa atque elevata quadam mentis regione, imbribus aurisque superior spiritualium expandat intelligentiam Scripturarum? Verum lectorem desiderat, apud quem id probet, cujus sit idem cum docente propositum, ut ille proficere velit, non secius quam hic prodesse. Collecta personæ et materiæ subjectæ dignitas ingens momentum obtinent, in quod lubens volensque cujusque animus propendeat. Neque paulo aliter quam vasis argentei, aut eburnei, major solet esse æstimatio a solerti manu cælati, et dædala arte politi, atque interest plurimum a cujus dextra vibretur telum. Sic quævis doctrinæ monumenta ut penetrent, juvat imprimis (quod hic occurrit) conglobatæ pondus auctoritatis.

Non alterum acceptiorem R. P. V. confido potuisse accidere non tantum quia domesticus et symmystes, neque adeo ob ea quæ jam præfati sumus; at vel maxime ob vitæ similitudinem morumque vestrorum rectitudinem, quam in scriptis suis expressam ac expositam auctor edisserit. Quæ quisque amat et habet, amari ab aliis desiderat, atque odit dissentientes. Veteres illos Patres in deliciis atque amoribus vobis esse, inde ominari licet, quod, ad eorum strata vestigia factorumque magnitudinem, omnes qui norunt, venerantur committentem. Doctoris Stridonensis (1) gnomologiam crebro memini audire usurpantem: « Meum propositum antiquos legerè, probare singula, retinere quæ bona sunt, et a fide Ecclesiæ Catholicæ non recedere. » Ad singulares actus me non recipio, ne modestiæ vestræ, quæ solum Deum intendit inspectorem et remuneratorem; lascivias importune et moleste viderer corrosurus, repulsæ magis quam gratiæ obnoxius.

Amplectere itaque, amplissime præsul, hunc eximium disciplinæ regularis præconem, cui conservandæ zelo adeo afficeris; hunc vitæ spiritualis doctorem et magistrum, qui subditos tuos virtute et doctrina excultos quotidie exhortando, et prævious figendo gressus informas. Nec aliunde rectoria consilia et fidiora responsa quam ex hisce pridem mortuis hauriri posse, Alphonsus ille regum celeberrimus respondisse fertur. Quod ex Apollinis oraculo dato Zenoni roganti, qui ad virtutis semitam evadere posset, gentiles asserunt, si mortui hominis colorem indueret, id est, si veterum res gestas, et majorum qui corpore desierunt, scripta lectitaret. Neque alio visus est referre veræ sapientiæ acquisitionem Sirachides, cum hæc insonat: « Sapientiam omnium antiquorum exquiret sapiens (Eccli. xxxix). » Quæ verba ex purpuratis Patribus expendit Hugo: Omnium antiquorum: id est saporem et cognitionem cælestium, quam antiqui plenius habuerunt, exquiret, id est extra alia quæret; sapiens, id est ecclesiasticus. Atque Jeremias vates: « Interrogate de semitis antiquis quæ sit via bona, et ambulate in ea (Jer. vi, 16). »

Amplectantur et hunc SS. pene Patribus parem magistrum stellæ se præeuntis ductu excitati tui celeberrimi

(1) S. Hieron, tom. I, epist. ad Miner. et Alex.

monasterii verbi Dei præcones, ex hoc fonte evocati ad cathedras salubrem hauriant undam, cujus irrigatione multiplicentur gemina, pinguescant speciosa deserti, valles abundant frumento, et exultatione colles accingantur (Psal. LXIV, 11-15). Bibant limpida, quam postmodum foras derivent, et in plateis dividant de cisterna sua aquam et fluentam putei sui (Prov. v, 115, 116), non mendicato vivere opus quibus copiosum domi penus et largæ opes.

Patere igitur, præsul amplissime, ut tuo decoratus splendore diem orbi faciat et Ecclesiæ firmamentum collustret. Typis meis hoc opus commissum gaudeo quam plurimum, partim quia beneficiis ab amplitudine sua in me collatis gratias referre impari, debitorem me saltem suum publice testando dabatur, ut non omnino ingratus viderer, partim quia novo hoc beneficio hæreditarium quasi jus mihi manebat et confirmabatur. Ut taceam enim alios ordinis scriptores quamplurimos, a familia nostra excusos, Philippus Bonæ Spei abbas, auctor disertissimus, et notissimus Belleriana Opera, ab hinc annis plus minus triginta diem primitus asperxit. Faxit Deus ut talium præsulum exemplo viri, undequaque doctissimi et in omni scientiarum genere versatissimi, quibus per Belgium Candidus scaturit ordo totus, arreptis calamis testatum mundo faciant Præmonstratenses, non solum præclare agere, sed (quod non nemo negare risus) et olim et modo scribere nosse! Talium sane scripta sub prelo nostro sudare semper fuit et est volupe mihi, non alio nobiliori musto torcularia mea redundare gestiunt. In horum evulgationem libens et gaudens, typis, curas, operam, me totum denique ordini candidissimo addico, offero, consecro. Finem facio cum humili osculo manuum amplitudinis suæ, quam Deus et Pater universorum in beato et diutino Ecclesiæ suæ regimine servet incolumem.

Quod vovet

Amplissimæ paternitatis suæ famulus,
PETRUS BELLERUS.

INTRODUCTIO AD LECTOREM.

Magistrum Adamum Præmonstratensem, ab eminenti doctrina eximium, a dignitatis gradu sublimem, a stirpe avita percellèbrem, decentiori amictum veste in lucem, usumque communem protrahimus. Hunc ipsum e nostris primum Candidæ Casæ in Scotia (incolæ Witherne dicunt) cathedram episcopalem præfecturæ sociatam regulari ascendisse, vetera sonant monumenta. E reliquis evangelicum præconem et scriptorem laudatissimum ausim pene unum pronuntiare, quem dignitatis suæ parem florida, eaque prima parentum nostrorum effudit ætas: imo in optimis et nubilo prolabantium temporum servasse superstitem, quantumvis mutilum, ut quantum bonum interpositis sæculis negaverit liquida testatione profiteatur. Cujus utinam reliquas scriptas operas, quas in bibliothecis abditas latere alicubi ominamur, e profundo oblivionis naufragio benignior genius ad nostram derivaret notitiam! o quisquis, inquam, hæc legis, aspira, et pulcherrimæ vesti desideratam laciniam ne celes amantes.

Anima viri sancti enuntiat aliquando vera, quam septem circumspectores sedentes in excelso ad speculandum (Ecclii. xxxvii, 18), juxta gnomologiam Sapientis. Habent utique naucleri in summitate mali excubitores suos, qui adventitia pericula denuntient, qui scopulos, vada, terras, portus explorent: sic a divina manu hunc custodem atque exploratorem, qualem se alibi profitetur, super muros Jerusalem accepisse, atque e quadam præcelsa mentis specula pervigilem ac intonantem audire videmur.

Hic auspicare melioris vitæ stadium, hac perge, et insiste. Sic inoffenso cursu comprehendes bravium: hæc sunt arma petendis hostibus; istud sume scutum tegendis ictibus. Hunc deflecte cursum, qui ducit in præcipitia. Illa esto disciplina cænobiis, hæc norma singulis. Istam omnibus compone morum panorpiam, illac scandes culmen contemplationis, quo nemo pervenit, nisi qui accipit. An habes præesse? Sed fideliter, prudenter, utiliter. An subesse? Sed humiliter et patienter. An coesse, ut dixerim, et convivere? Sed leniter, et hilariter. Qui nobis verius quam ille apud poetam:

*Hæc genitor præcepta dabat. Velut ille carinæ
Longævus rector, variis quem sæpe procellis
Exploravit hiems, ponto jam fessus et armis,
Æquoreas alni nato commendat habenas;
Et casus artesque docet, quo dextra regatur
Sidere, quo fluctus possint moderamine falli.*

Fideliter adeo atque feliciter (si pauca philosophi (2) mutuata verba ascribam), posteriorum negotium egit, illis aliqua quæ possunt prodesse conscripsit. Salutares admonitiones, velut medicamentorum utilium

(2) Senec., epist. 8.